

Маятник Пхеньяна

Сі Цзіньпін відвідує Північну Корею, щоб закріпити вплив Китаю. Проте справжнього успіху від зустрічі досяг Кім Чен Ин.

Візит Сі Цзіньпіна до Північної Кореї – це не просто ностальгічний жест у бік традиційної дружби двох держав. Він наочно демонструє, наскільки докорінно змінився баланс сил у Північно-Східній Азії. КНДР, яку тривалий час сприймали як ізольованого молодшого партнера Китаю, сьогодні має значно більшу свободу дій на міжнародній арені. Пхеньян дедалі частіше використовує суперництво між Китаєм, Росією та США на власну користь.

Саме тому варто уважніше придивитися до того, що стоїть за офіційними заявами. Китайські медіа пояснили візит 65-річчям укладення Договору про співпрацю між КНР та КНДР. Сам Сі запевняв у «непохитній дружбі» двох держав і говорив про «нову еру» у відносинах. Проте справжнє значення цієї поїздки криється не в минулому, а в геополітичних зрушеннях сьогодення.

З моменту останнього державного візиту Сі у 2019 році помітно змінилися і геополітична ситуація, і стратегічне становище Північної Кореї. Відповідно, для Сі цей візит значить значно більше, ніж просто символізм. Китай переслідував цією поїздкою цілком конкретні стратегічні інтереси: головною метою Пекіна було закріпити свою роль як ключового стратегічного партнера Північної Кореї – її єдиного офіційного союзника. Таким чином, саміт став геополітичним сигналом і для Москви. Символічний посил візиту полягає в тому, що, попри дедалі тісніші відносини між Росією та КНДР, це не поставить під сумнів традиційну першість Китаю. Отже, поїздка мала спростувати враження, ніби зближення Росії та Північної Кореї послабило вплив Пекіна на Пхеньян.

*Завдяки зближенню з
Росією простір для
маневру Північної Кореї
поступово розширився*

Для Кім Чен Ина цей візит став величезним символічним і стратегічним успіхом. Те, що Сі – один із найвпливовіших світових лідерів – після візитів Дональда Трампа та Володимира Путіна до Пекіна обрав для

своїї першої закордонної поїздки у 2026 році саме Північну Корею, суттєво підняло престиж КНДР. Ця подія підсилила образ Кім Чен Ина, який Пхеньян ретельно вибудовує, як державного діяча, що веде переговори на рівних із лідерами світових держав. Крім символічного значення, саміт підкреслює зростання стратегічної та політичної ваги Північної Кореї, сигналізуючи, що країна аж ніяк не перебуває в міжнародній ізоляції.

Це також чіткий знак для США та їхніх союзників: КНДР і надалі має політичну підтримку Китаю. Навіть якщо Пекін не схвалює кожен крок Пхеньяна, він не зацікавлений у його міжнародній ізоляції. Навпаки, останнім часом, і особливо завдяки зближенню з Росією, простір для маневру Північної Кореї поступово розширився. Що більше Китай боїться втратити вплив на користь Росії, то більше можливостей з'являється у Пхеньяна домогтися політичних та економічних поступок.

Це створює для Кім Чен Ина ситуацію, яку Північна Корея вже ефективно використовувала за часів Кім Ір Сена в роки холодної війни: можливість балансувати між великими державами, розширюючи власну свободу дій. Намагаючись зблизитися з Росією, КНДР також прагнула бодай частково зменшити односторонню залежність від Китаю – і тепер вона намагатиметься отримати максимум вигоди з обох партнерств.

Про що, схоже, взагалі не йшлося – або принаймні про що не згадували у китайських та північнокорейських звітах про саміт: ядерне питання. Протягом багатьох років Китай офіційно наголошував на меті денуклеаризації Корейського півострова і раніше навіть підтримував міжнародні санкції проти КНДР. Ще під час свого минулого державного візиту до Північної Кореї у 2019 році Сі заявляв, що Китай і надалі виступає за без'ядерний статус півострова. Сьогодні про це вже немає й мови.

Невипадково напередодні візиту Сі Кім Чен Ин відвідав новий завод із збагачення урану, а сестра північнокорейського диктатора Кім Йю Чжон за день до саміту назвала ядерне озброєння КНДР «незворотною реальністю». Те, що ядерна проблема взагалі не згадувалася в офіційних заявах обох країн, вкотре засвідчує пріоритети Китаю щодо Північної Кореї: стабільність і вплив для нього сьогодні важливіші за денуклеаризацію. Це цілком влаштовує і

Пхеньян. Що більше Китай мириться зі статус-кво, то меншим стає тиск на Кім Чен Ина щодо будь-яких суттєвих поступок у ядерній сфері.

*Повноцінне залучення
Північної Кореї до
діалогу з США щодо
денуклеаризації
залишається під великим
питанням*

Напередодні саміту було чимало спекуляцій навколо того, чи зможе візит Сі дати новий поштовх для відновлення діалогу між США та КНДР. Перед першою зустріччю Дональда Трампа та Кім Чен Ина у 2018 році Сі Цзіньпін і Кім Чен Ин також неодноразово проводили прямі переговори для обміну стратегічними поглядами та узгодження політики. Дональд Трамп дійсно неодноразово підтверджував свою готовність знову зустрітися з північнокорейським лідером. На цьому тлі, а також після нещодавнього саміту Трампа і Сі в Пекіні візит китайського лідера підігрів припущення, чи не виступить Китай посередником у нових контактах між Вашингтоном і Пхеньяном.

Хоча прямі контакти між Трампом і Кімом виключати не можна, повноцінне залучення Північної Кореї до діалогу з США щодо денуклеаризації залишається під великим питанням. Адже КНДР тепер прямо пов'язує своє виживання з наявністю ядерної зброї, а доля Ніколаса Мадуро та аятоли Алі Хаменеї лише зміцнила Кім Чен Ина в такій позиції.

Отже, візит Сі Цзіньпіна до Північної Кореї є відображенням змін у геополітичному ландшафті. Китай намагається забезпечити свій вплив на стратегічно важливого сусіда, врівноважити амбіції Росії та відреагувати на посилення коаліційної політики США. Кім Чен Ин натомість здобуває міжнародну легітимність, розширює простір для зовнішньополітичного маневру, зміцнює свої позиції перед Китаєм та Росією і розраховує на додаткові економічні опції та гарантії безпеки. Головна особливість цього візиту полягає в тому, що він з різних причин потрібен обом сторонам. Китай хоче не допустити надмірного віддалення Північної Кореї від Пекіна. Північна Корея, своєю чергою, грає на побоюваннях Китаю, щоб розбудувати власну стратегічну автономію.

КНДР досягла великого символічного та стратегічного успіху. Поки Пекін намагається втримати вплив, Кім Чен Ин уперше за десятиліття може балансувати між кількома стратегічними

партнерами. Візит Сі Цзіньпіна чітко засвідчує: Пхеньян уже давно перестав бути просто об'єктом політики великих держав і дедалі частіше сам формує її порядок денний. Північна Корея знову перетворилася на самостійного гравця, чия геополітична вага зростає пропорційно до загострення суперництва між Китаєм, Росією та США.

Ерік Бальбах

Ерік Бальбах (Eric J. Ballbach) наразі є науковим співробітником Корейського фонду в Німецькому інституті міжнародних відносин та безпеки (SWP). Він досліджує зовнішню політику та політику безпеки Північної та Південної Кореї, міжкорейські відносини, багатовекторність у Східній Азії та політику корейської ідентичності.

